

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 15/2015-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. januára 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Kasenčákom, Juraja Fándlyho 2163/7, Žilina, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17, čl. 46, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 3 Tpo/7/2014 z 13. februára 2014 v spojení s uznesením Okresného súdu Žilina sp. zn. 0 Tp/61/2014 z 3. februára 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. apríla 2014 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie

svojich základných práv podľa čl. 17, čl. 46, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Tpo/7/2014 z 13. februára 2014 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie krajského súdu“) v spojení s uznesením Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 0 Tp/61/2014 z 3. februára 2014 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie okresného súdu“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľovi bolo uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície v Čadci pod ČVS: ORP-58/2-VYS-CA-2014 z 29. januára 2014 vznesené obvinenie pre pokus zločinu ublíženia na zdraví podľa § 14 a § 155 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a iné. Sťažovateľ bol uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp/61/2014 z 3. februára 2014 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tpo/7/2014 z 13. februára 2014 vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Proti svojmu vzatiu do väzby sťažovateľ v ostatnom brojil podaním sťažnosti na ústavnom súde.

3. Sťažovateľ v podanej sťažnosti koncentruje svoju argumentáciu do niekoľkých rovín, pričom tak v postupe orgánov činných v trestnom konaní, ako aj súdov nachádza viaceré pochybenia.

3.1 V prvej rovine svojej argumentácie sťažovateľ ponúka vlastné zhodnotenie skutkovej situácie vyplývajúcej z vykonaných dôkazov a výsledkom jeho úvah sú právne závery o tom, že *„Je pochybný záver súdu pre prípravné konanie, že skutok bol spáchaný. V prípravnom konaní vôbec nie je preukázané či skutok bol spáchaný. Je pochybný záver súdu pre prípravné konanie, že skutok sťažovateľa, ktorý bol preukázaný, má znaky trestného činu. Je pochybný záver súdu pre prípravné konanie, že sťažovateľ ujde alebo sa bude skrývať alebo... bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.“*. Svoje úvahy podoprel aj skutočnosťou o vypočutí niektorých svedkov v čase, keď mali byť pod vplyvom omamných látok *„Osoby v strednom resp. ťažkom stupni opitosti nie sú vyslúchané a orgán*

činný v trestnom konaní mal počkať, kým svedkovia vytriezvejú“. Vychádzajúc zo sťažovateľových úvah a aplikujúc zásadu in dubio pro reo a zásadu kontradiktórnosti konania podľa § 2 ods. 14 Trestného poriadku „... mal súd pre prípravné konanie dospieť k záveru o pochybnosti či skutok, ktorý spáchal obvinený, má znaky trestného činu“.

3.2.1 V ďalšom sťažovateľ polemizuje s právnym názorom všeobecných súdov o dôvodnosti jeho väzobného stíhania, teda dôvodoch väzby, tak ako ich vo svojich napadnutých rozhodnutiach vzhľadli všeobecné súdy. K dôvodom útekovej väzby argumentoval tým, že „V zmysle konštantnej judikatúry sa pod pojmom ujde myslí odchod do zahraničia. Vo vyšetrovacom spise sa nenachádza absolútne žiaden dôkaz o tom, že by si obvinený napr. plánoval cestu do zahraničia, obstarával si (falošný) pas alebo občiansky preukaz, že by bol zadržaný pri úteku cez štátne hranice. V spise sa taktiež nenachádzajú dôkazy o tom, že po sťažovateľovi bolo vyhlásené pátranie.“. V snahe oslabiť tento dôvod väzby poukázal aj na to, že „... orgány činné v trestnom konaní vrátane Polície sa snažili zabezpečiť prítomnosť sťažovateľa na úkonoch v trestnom konaní.“. Sťažovateľ teda tvrdí, že „Súd pre prípravné konanie, na rozdiel od Okresnej prokuratúry Žilina, prijal na základe neexistujúcich dôkazov záver, že existuje obava, že obvinený ujde“, a teda „... argumentum a simili, bola porušená zásada stanovená v ustanovení § 2 ods. 12 Trestného poriadku, podľa ktorého Trestné stíhanie (argumentum a simili návrh na vzatie do väzby) pred súdom je možné len na základe návrhu alebo obžaloby podanej prokurátorom, ktorý v konaní pred súdom obžalobu alebo návrh zastupuje“.

3.2.2 K dôvodom väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažovateľ dôvodil tým, že „... väzobný dôvod podľa ustanovenia § 71 ods. 1 písm. c) spočívajúci v obave, že sťažovateľ bude pokračovať v trestnej činnosti, sa vzťahuje výlučne na obdobný druh trestnej činnosti, preto záver súdu o tom, že sťažovateľ bol odsúdený dňa 19.01.2012 pre prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia, neobstojí“. Ďalej zdôraznil, že „Predchádzajúce odsúdenia nemôžu byť dôvodom pre vzatie sťažovateľa do väzby, ak sťažovateľovi bol uložený trest a uplynula skúšobná doba alebo trest vykonal, nemôže byť táto okolnosť teraz dôvodom na väzbu,... vzatie... do väzby z dôvodu predchádzajúcej trestnej činnosti by preto bolo porušením zásady ne bis in idem.“. Sťažovateľ teda tvrdí, že „Súd pre prípravné konanie, na rozdiel od Okresnej prokuratúry Žilina, prijal na základe

neexistujúcich dôkazov záver, že existuje obava, že sťažovateľ dokoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil“, a teda „... argumentum a simili, bola porušená zásada stanovená v ustanovení § 2 ods. 12 Trestného poriadku, podľa ktorého Trestné stíhanie (argumentum a simili návrh na vzatie do väzby) pred súdom je možné len na základe návrhu alebo obžaloby podanej prokurátorom, ktorý v konaní pred súdom obžalobu alebo návrh zastupuje.“.

3.2.3 V ostatnom namietal aj dôvod väzby spočívajúci v hrozbe vysokého trestu „... rozhodnutie súdu pre prípravné konanie o tom, že existuje obava, že sťažovateľ sa bude vyhýbať, aby sa vyhol trestu, je v príkrom rozpore s čl. 17 ods. 5 Ústavy... Argumentum a minori (hrozba vysokého trestu) ad maius (hrozba trestu) v tomto konaní neprichádza do úvahy“.

4. V nadväznosti na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa... na osobnú slobodu, základné právo na spravodlivý proces, základné právo na právnu pomoc pred štátnymi orgánmi, základné právo na poskytnutie času a možnosti na prípravu obhajoby prostredníctvom obhajcu, základné právo na odopretie výpovede porušené boli.

2. Uznesenie Okresného súdu v Žiline zo dňa 03.02.2014 sp. zn. 0Tp/61/2014 a uznesenie Krajského súdu v Žiline zo dňa 13.02.2014 sp. zn. 3Tpo 7/2014 zrušuje a vec Okresnému súdu v Žiline vracia na ďalšie konanie.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 10.000 €..

4. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov konania v sume 284,08 €..“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu podľa § 49 a nasl. zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Článok 17 ods. 1 ústavy zaručuje osobnú slobodu. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

8. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04). Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a

to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať ratio decidendi (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich pre a proti väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (obdobne III. ÚS 271/07).

9. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby, bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, resp. že osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby. Do obsahu právomoci ústavného súdu nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktorý viedol k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne usporiadaný na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní (II. ÚS 76/02).

10. Ústavný súd pripomína, že jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je konať ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 165/02).

11. Základné právo podľa čl. 17 ods. 2 ústavy vo svojom znení odkazuje na zákon, a preto pri posudzovaní otázky jeho rešpektovania alebo porušenia musí brať ústavný súd do úvahy zákonnú úpravu a jej aplikáciu príslušným orgánom, pričom v prípade zistenia

závažného porušenia zákonnosti ide aj o porušenie ústavnosti (III. ÚS 48/00). Rovnako aj z čl. 17 ods. 5 ústavy vyplýva, že do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom. Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je tak integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 55/98). Aj čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) vyžaduje, aby k pozbaveniu osobnej slobody došlo „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a každé dohovorom prípustné pozbavenie osobnej slobody [čl. 5 ods. 1 písm. a) až f)] musí byť „zákonné“. Dohovor tu teda priamo odkazuje na vnútroštátne právo, a preto rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov (Lukanov v. Bulharsko z 20. marca 1997, § 43). Každé pozbavenie osobnej slobody zároveň musí byť v súlade s účelom čl. 5 dohovoru, ktorým je ochrana jednotlivca pred svojvôľou (Morsink v. Holandsko z 11. mája 2004).

12. Podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ako doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený, a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že

- ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest,

- bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak maŕiť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo

- bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

13. Podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku konať a rozhodovať možno len o väzbe osoby, proti ktorej bolo vznesené obvinenie. Odôvodnenie rozhodnutia o väzbe obsahuje aj uvedenie skutkových okolností, o ktoré sa výrok rozhodnutia o väzbe opiera. O väzbe koná a rozhoduje súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie,

ktorý nie je pri vymedzení dôvodov väzby návrhom prokurátora viazaný. O sťažnosti proti rozhodnutiu súdu alebo sudcu pre prípravné konanie o väzbe koná a rozhoduje nadriadený súd. Pred rozhodnutím o väzbe musí byť obvinený vypočutý; o čase a mieste výsluchu sa vhodným spôsobom upovedomí prokurátor, obvinený a jeho obhajca, ak je dosiahnuteľný. Predseda senátu alebo sudca pre prípravné konanie vypočuje obvineného, a potom umožní prísediacim alebo sudcom, prokurátorovi a obhajcovi položiť obvinenému otázky týkajúce sa rozhodnutia o väzbe; bez výsluchu obvineného možno rozhodnúť o väzbe len vtedy, ak obvinený výslovne požiadal, aby sa konalo v jeho neprítomnosti alebo ak zdravotný stav obvineného neumožňuje jeho výsluch. Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia...

14. Sťažovateľ tvrdí, že k porušeniu jeho základných práv a slobôd podľa čl. 17, čl. 46, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 a 4 ústavy malo dôjsť uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tpo/7/2014 z 13. februára 2014 v spojení s uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp/61/2014 z 3. februára 2014.

II.A

K namietanému porušeniu práv podľa čl. 46, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 a 4 ústavy

15. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

16. Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo, ako sám sťažovateľ udáva, „*právo na spravodlivý proces*“, ústavný súd poznamenáva, že s prihliadnutím na svoju judikatúru už opakovane konštatoval (I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04, II. ÚS 151/09), že ide o všeobecné ustanovenie, ktoré

upravuje základné právo na súdnu ochranu, a to vo vzťahu ku konaniu vo veci samej, a nevzťahuje sa na konanie o väzbe, na ktoré je aplikovateľné ustanovenie čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ktoré je vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy v pomere špeciality a sú v ňom implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, a preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľné špeciálne ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy.

17. Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom. Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu. Podľa čl. 50 ods. 4 ústavy obvinený má právo odoprieť výpoveď, tohto práva ho nemožno pozbaviť nijakým spôsobom.

18. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu (bod 16) teda vyplýva, že na konanie o väzbe je aplikovateľné ustanovenie čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, v ktorých sú implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, obsahom ktorých týchto garancií je aj právo na obhajobu vo svojom vyjadrení v čl. 50 ods. 3 ústavy, v jeho širších súvislostiach aj v spojení s čl. 50 ods. 4 ústavy a čl. 47 ods. 2 ústavy a ako také je obsiahnuté už v čl. 17 ústavy. Inými slovami, pri väzobných konaniach vníma ústavný súd právo na obhajobu ako súčasť práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy (v spojení aj s čl. 5 ods. 3, resp. 5 ods. 4 dohovoru, pozn.) a v prípade zistenia porušenia práva na obhajobu (podľa čl. 50 ods. 3, 4, čl. 47 ods. 2 ústavy a taktiež aj podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru, pozn.) pristúpi k vysloveniu jeho porušenia prostredníctvom čl. 17 ústavy (ako aj čl. 5 ods. 3, resp. 5 ods. 4 dohovoru, pozn.).

19. S prihliadnutím na okolnosti predmetnej veci ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažnosti sťažovateľa pre namietané porušenie čl. 46, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 a 4 ústavy z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, pretože tieto články nemajú príčinné uplatnenie v okolnostiach sťažovateľovho väzobného stíhania, ktoré boli predmetom rozhodovania uznesenia krajského súdu sp. zn. 3 Tpo/7/2014 z 13. februára 2014 v spojení s dôvodmi vyjadrenými v uznesení okresného súdu sp. zn. 0 Tp/61/2014 z 3. februára 2014, ktorých ústavnú udržateľnosť podrobil len vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 17 ústavy.

II.B

K namietanému porušeniu práv podľa čl. 17 ústavy napadnutým rozhodnutím okresného súdu

20. V čl. 127 ods. 1 ústavy zakotvený princíp subsidiarity znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

21. Pokiaľ ide o napadnuté rozhodnutie okresného súdu, ústavný súd vzhľadom na už uvedené poukazuje na skutočnosť, že proti tomuto rozhodnutiu bolo možné podať sťažnosť

podľa § 185 a nasl. Trestného poriadku ako riadny opravný prostriedok (čo sťažovateľ aj využil), a preto sťažnosť v tejto časti bolo potrebné odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.C

K namietanému porušeniu práv podľa čl. 17 ústavy napadnutým rozhodnutím krajského súdu

22. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

23. Krajský súd v uznesení sp. zn. 3 Tpo/7/2014 z 13. februára 2014 v podstatnom uviedol:

„Po preskúmaní trestného spisu krajský súd zistil, že konanie, ktoré predchádzalo napadnutému uzneseniu, bolo vykonané prvostupňovým súdom v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku. Výroky o vzatí obvineného [REDAKOVANÉ] do väzby a zamietnutí jeho žiadostí o nahradenie väzby peňažnou zárukou, písomným sľubom a prevzatím záruky za ďalšie správanie obvineného dôveryhodnou osobou, zodpovedajú tiež stavu veci a zákonu.

Obvinený [REDAKOVANÉ] je trestne stíhaný pre pokus trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 14 ods. 1, § 155 ods. 1 Tr. zák., prečin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák. a prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1,

ods. 2 písm. a) Tr. zák. Obvinený bol v minulosti už 6-krát súdne trestaný, z toho 1-krát v Českej republike, a to prevažne za majetkovú, ale aj násilnú trestnú činnosť.

Výrokom uznesenia okresného súdu nemožno vytknúť žiadnu vadu či nedostatok, Presvedčivosť odôvodnenia uznesenia je znižovaná skutočnosťou, že sudkyňa pre prípravné konanie pri skúmaní materiálnych podmienok väzby prihliadla aj na výpovede svedkov, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom, t. j. kontradiktórne. Výpovede svedkov, ktoré neboli vykonané kontradiktórne, je možné, použiť pre vznesenie obvinenia, resp. podanie obžaloby, ale nemožno z nich vychádzať, pri skúmaní materiálnych podmienok väzby, t. j. či sa skutok stal, či je podozrenie, že ho spáchal obvinený a či vykazuje znaky trestného činu. Krajský súd pri hodnotení dôvodnosti väzobných dôvodov obvineného preto vychádzal iba z výpovedí, ktoré boli vykonané kontradiktórne, t. j. dňa 1.2.2014. Aj napriek tomu, že svedkyňa [REDAKOVANÉ] a svedok poškodený [REDAKOVANÉ] podstatným spôsobom zmenili svoje výpovede, z výpovede svedka [REDAKOVANÉ] jednoznačne vyplýva, že ku skutku, tak ako je uvedený v uznesení o vznesení obvinenia, došlo a je podozrenie, že ho spáchal obvinený [REDAKOVANÉ]. Svedok jednoznačne uviedol, že obvinený [REDAKOVANÉ] vstúpil do jeho bytu neoprávnene, prešiel do spálne, kde bol poškodený [REDAKOVANÉ] a tam došlo k zraneniu poškodeného. Žiadna iná osoba, okrem týchto dvoch, sa v spálni nenachádzala. S prihliadnutím aj na listinné dôkazy, a to obhliadku tela poškodeného s fotodokumentáciou a lekárskou správou, možno dospieť k záveru, že doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bol začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu a sú tu konkrétne dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený.

Okresný súd v písomnom odôvodnení uznesenia podrobne poukázal na dôvody v zmysle ustanovenia § 71 ods. 1 písm. a), c) Tr. por. S týmto odôvodnením sa krajský súd v celom rozsahu stotožnil, a preto naň odkazuje.

Rovnako sa krajský súd stotožnil v celom rozsahu aj s odôvodnením sudkyne pre prípravné konanie, prečo neprijala návrhy obvineného na nahradenie väzby v zmysle ustanovenia § 81 ods. 1 Tr. por. a § 80 ods. 1 písm. a), b) Tr. por. O návrhu obvineného uvedenom v sťažnosti obhajcu na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka bude musieť okresný súd rozhodnúť dodatočne.

Na podklade vyššie uvedených skutočností krajský súd nepovažoval sťažnosť obvineného za dôvodnú, a preto ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. zamietol.“

24. Vzhľadom na obsahovú spojitosť uznesenia krajského súdu sp. zn. 3 Tpo/7/2014 z 13. februára 2014 s uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp/61/2014 z 3. februára 2014 považoval ústavný súd za potrebné uviesť aj podstatnú časť z napadnutého rozhodnutia okresného súdu:

«Sudkyňa pre prípravné konanie po preštudovaní spisového materiálu bola toho názoru, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie voči obvinenému v uznesení o vznesení obvinenia, bol skutočne spáchaný, má znaky zločinu ublíženia na zdraví § 155 ods. 1 Tr. zák., spáchaného v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák., prečinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2, písm. a/ Tr. zák. a prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2, písm. a/ Tr. zák. a je tu dôvodné podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený [REDAKOVANÉ]. Tieto zistenia vyplývajú predovšetkým z výpovede poškodeného [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] zo dňa 29.01.2014. Obvinený [REDAKOVANÉ] spáchanie skutku popiera, podľa jeho názoru sa skutok vôbec nestal. Do bytu poškodeného [REDAKOVANÉ] vôbec nevstúpil, poškodeného [REDAKOVANÉ] fyzicky nenapadol a ani sa mu nevyhrážal. O tom, že bol poškodený [REDAKOVANÉ] dopichaný sa dozvedel až od príslušníkov polície. Svedok poškodený [REDAKOVANÉ] podrobne popísal správanie obvineného v uvedený večer, potvrdil, že po tom, ako otvoril dvere na byte, uvidel obvineného [REDAKOVANÉ], ktorý tam bol sám, nič v rukách nedržal. Obvinený sa ho opýtal, či sa v byte nachádza [REDAKOVANÉ], na čo mu kladne odpovedal a obvinený mu uviedol, nech ju zavolá. Na to sa otočil, pridržal dvere a vtedy obvinený vstúpil do bytu tak, že potlačil dvere. Dostatočne mu dal najavo, že do bytu nemá vstupovať. Vošiel do obývačky a došlo k výmene názorov. Po slovnej výmene sa obvinený premiestnil do spálne, kde ho aj s [REDAKOVANÉ] nasledovali. Zasvietil svetlo a uvidel, ako [REDAKOVANÉ] si drží krvavú ruku a oproti nemu stál obvinený. Prevádzala sa pri tom nejaká slovná výmena. Zranenie sa snažil [REDAKOVANÉ] ošetriť v kúpeľni, počas toho mal obvinený opäť slovnú výmenu, pričom ho upozornil, aby opustil byt, na čo obvinený z bytu odišiel. Svedok poškodený [REDAKOVANÉ] vo svojej výpovedi dňa 29.01.2014 potvrdil, že v daný večer

niekto búchal na dvere, pričom [REDACTED] napadlo, že to bude jej bývalý druh obvinený [REDACTED], preto mu povedala, že ak nechce nejaké problémy, aby sa išiel pred ním ukryť do vedľajšej miestnosti, spálne, ktorá nebola osvetlená. Po tom počul obvineného, ako sa [REDACTED] pýtal, či tam je [REDACTED], nech ho pustí dnu, na čo mu [REDACTED] uviedol, že dnu ho nepustí. Potom tam došlo k nejakému nahaňovaniu a [REDACTED] hovoril obvinenému, nech z bytu vypadne. Následne počul obvineného z obývačky, kde sa [REDACTED] pýtal, kde je on a pýtal si čosi na Facebook a potom obvinený vstúpil do spálne. Priskočil k nemu do rohu postele zo slovami „zabijem ťa ty [REDACTED] syn“ a snažil sa ho pravou rukou udrieť do oblasti hlavy. V tom čase ho držal pritlačeného ľavou rukou o stenu, na čo sa obvinený na neho zahnal pravou rukou do oblasti tváre, ktorému úderu sa vyhol, pričom obvinený ho udel touto rukou do ľavého ramena - bicepsu, odkiaľ mu začala tiecť krv. Pristúpila ku nemu [REDACTED], ktorá si všimla zranenie na jeho ruke a opýtala sa obvineného, čo mu to urobil, na čo [REDACTED] odpovedal, že „bodol som toho tvojho [REDACTED]“. Všimol si, ako obvinený drží v ruke zakrvavený krížový šrobovák. Obvinený mu potom povedal, nech s ním ide von, na čo mu odpovedal, že to takto nemal riešiť skrutkovačom a obvinený z bytu odišiel. Pokiaľ ide o zmeny vo výpovedi poškodeného [REDACTED], ktorý následne dňa 31.01.2014 o 15.13 hod. vypovedal, že obvinený do bytu vôbec nevstúpil, nakoľko mu zabuchol pred nosom dvere, ani sa mu nevyhrážal a zranenie mu spôsobila [REDACTED], s ktorou sa začal hádať, pričom ho nechtiac pichla do ruky sinkou do vlasov, vierohodnosť jeho prejavov bude vyhodnotená v priebehu vyšetrovania v kontexte ďalších zabezpečených dôkazov. Z hlásenia úrazu vyplýva, že dňa 28.01.2014 o 23.45 hod. bol [REDACTED] napadnutý jemu známou osobou, bol bodnutý skrutkovačom do oblasti paže vľavo, spôsobená punkčná rana veľkosti cca 2 cm, s povrchovou škriab. stopou tiahnúcou sa až na predlaktie vľavo, s nutnosťou sutury na úrazovej chirurgii, s predpokladanou dobou liečenia 7 dní. Trestná činnosť je preukázaná aj zabezpečenými listinnými dôkazmi, a to najmä zápisnicou o ohliadke miesta činu a fotodokumentáciou zranenia poškodeného [REDACTED]. Skutkové zistenia a závery šetrenia príslušníkov PZ sú zaznamenané v záznamoch spísaných po skutku, kedy boli k veci vyťažované osoby nachádzajúce sa na mieste činu v čase spáchania skutkov, ktorí potvrdili spáchanie skutku tak, ako je uvedené v uznesení o vznesení obvinenia. Rovnako tieto skutočnosti vyplývajú z úradného záznamu o podaní

informácie [REDACTED]. Sudkyňa pre prípravné konanie nepovažovala námietky obvineného a obhajcu za dôvodné, nakoľko v súčasnom štádiu konania sa súd nezaobrá otázkou viny, skutkovými okolnosťami trestných činov, z ktorých je obvinený, ani vyhodnocovaním jednotlivých svedeckých výpovedí. Svedecké výpovede a iné dôkazy posudzuje iba v nevyhnutnej miere potrebnej na zistenie, či existuje dôvodné podozrenie, že predmetný skutok spáchal obvinený. Právna kvalifikácia skutku bude ustálená taktiež po zabezpečení všetkých relevantných dôkazov, pričom aj podľa názoru sudkyne pre prípravné konanie je potrebné skutok kvalifikovať aj ako prečin nebezpečného vyhrážania § 360 ods. 1, ods. 2, písm. a/ Tr. zák., a to vzhľadom na povahu a intenzitu útoku obvineného na poškodeného [REDACTED].

S poukazom na obsah pripojeného vyšetrovacieho spisu je sudkyňa pre prípravné konanie toho názoru, že u obvineného [REDACTED] je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. O dôvodnosti existencie obavy, že obvinený bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil, nasvedčujú nasledovné skutočnosti. Z odpisu z registra trestov vyplýva, že obvinený bol doposiaľ 6 - krát súdne trestaný, z toho jeden krát v Českej republike. Ide teda o viacnásobného recidivistu, ktorý má sklon k páchaniu rôznej trestnej činnosti, najmä majetkovej a násilnej trestnej činnosti. Naposledy bol odsúdený rozsudkom Okresného súdu Žilina, sp. zn. 28T/143/2011, zo dňa 19.01.2012, právoplatným dňa 19.01.2012, pre prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d) Tr. zák.. Na tunajšom súde sú voči obvinenému vedené ďalšie tri konania pod sp. zn. 32T/122/2008, 28T/112/2011 a 1T/62/2013, pričom v prípade trestnej veci vedenej pod sp. zn. 32T/122/2008 sa jedná o trestnú činnosť rovnakého charakteru ako je skutok, pre ktorý sa aktuálne vedie voči obvinenému trestné stíhanie. Aktuálne je trestne stíhaný aj pre prečin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. pod sp. zn. ČVS: ORP-605/OVK-CA-2013, pričom vec je na Okresnej prokuratúre Žilina vedená pod sp. zn. 4Pv 361/13/5511. Vzhľad obvineného k dodržiavaniu zákonov je zrejmý i z výpisu z evidencie priestupkov MV SR, z ktorej vyplýva, že obvinený [REDACTED] bol celkom 4 - krát uznaný vinný z priestupkov proti majetku, ako aj proti občianskemu spolunažívaniu. Je zrejmé, že predchádzajúce tresty nevedli k náprave obvineného, a preto bude potrebné

využiť u neho preventívno-bezpečnostnú funkciu väzby, nakoľko opakovane pácha majetkovú a násilnú trestnú činnosť. V kontexte s vyššie uvedenými skutočnosťami tak vyplýva dôvodná obava, že obvinený bude pokračovať v páchaní trestnej činnosti. Napriek predchádzajúcim odsúdeniam nedošlo u neho k náprave a v páchaní trestnej činnosti pokračuje i naďalej. Taktiež ani už vykonané nepodmienečné tresty odňatia slobody nepôsobili na obvineného dostatočne preventívne a odstrašujúco, aby sa nedopúšťal ďalšej trestnej činnosti. Všetky vyššie uvedené skutočnosti tak vo svojom súhrne zvyšujú riziko z pokračovania v trestnej činnosti obvineným v prípade jeho ponechania na slobode.

Súčasne sudkyňa pre prípravné konanie dospela k záveru, že tu existujú konkrétne skutočnosti, z ktorých vyplýva dôvodná obava, že v prípade ponechania obvineného na slobode, tento ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu a trestu, čím je u neho daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por.. Obvinený má vedomosť o tom, že je voči nemu vedené trestné stíhanie a aj napriek tomu sa v stanovenom čase k výsluchu nedostavil. K výsluchu sa dostavil dodatočne, avšak až potom, ako poškodený ██████████ zásadným spôsobom zmenil svoju výpoveď. Po obvinenom bolo navyše vyhlásené pátranie. Rovnako vedel aj o tom, že polícia vykonáva úkony na zabezpečenie jeho prítomnosti na úkonoch trestného konania. Keď sa ho snažili príslušníci polície predviesť, začal pred nimi utekať, a to aj napriek tomu, že mal pri sebe svoju niekoľkomesačnú dcéru, ktorú nechal osamotenú na ulici, čím sa opakovane vyhýbal trestnému konaniu. Nič na tom nemení ani skutočnosť, že obvinený sa na úkony súdu v iných jeho trestných konaniach dostavuje, nakoľko dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por. posudzovala vzhľadom na konkrétne skutočnosti vo vzťahu k tomuto trestnému konaniu. Všetky vyššie uvedené skutočnosti tak vo svojom súhrne v tomto štádiu konania zvyšujú riziko, že v prípade ponechania obvineného na slobode tento ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu a trestu.

Pokiaľ ide o dôvody tzv. kolúznej väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por., ktorú navrhol na obvineného uvaliť vyšetrovateľ, sudkyňa pre prípravné konanie sa v celom rozsahu stotožňuje s názorom prokurátora, že v spisovom materiáli sa nenachádzajú dostatočne podklady k rozhodnutiu o tomto väzobnom dôvode. Samotná zmena výpovedí niektorých svedkov, bez zabezpečenia konkrétnych zistení o ovplyvnení ich prejavov

obvineným, resp. s jeho vedomím iných osôb, nepostačuje k prijatiu záveru, že u obvineného je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por..

Podľa § 80 ods. 1 písm. a), b) Tr. por., ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) alebo c), môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie ponechať obvineného na slobode alebo prepustiť ho na slobodu,

a) záujmové združenie občanov alebo dôveryhodná osoba ponúkne prevzatie záruky za ďalšie správanie obvineného a za to, že obvinený sa na vyzvanie dostaví k policajtovi, prokurátorovi alebo na súd a že vždy vopred oznámi policajtovi, prokurátorovi alebo súdu vzdialenie sa z miesta pobytu, a súd alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie považuje záruku vzhľadom na osobu obvineného a na povahu prejednávaného prípadu za dostatočnú a prijme ju, alebo

b) obvinený dá písomný sľub, že povedie riadny život, najmä že sa nedopustí trestnej činnosti a že splní povinnosti a dodrží obmedzenia, ktoré sa mu uložia, a súd alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie považuje sľub vzhľadom na osobu obvineného a na povahu prejednávaného prípadu za dostatočný a prijme ho.

Podľa § 81 ods. 1 Tr. por., a je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) alebo c), môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie rozhodnúť o ponechaní obvineného na slobode alebo o jeho prepustení na slobodu aj vtedy, ak obvinený zložil peňažnú záruku a súd alebo sudca pre prípravné konanie ju prijme. Ak je obvinený stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 2 písm. a) až c) alebo e), alebo obvinený bol vzatý do väzby podľa odseku 4 alebo podľa § 80 ods. 3, možno peňažnú záruku prijať, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu. Obvinenému sa vždy uloží povinnosť oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu zmenu miesta pobytu. So súhlasom obvineného môže peňažnú záruku zložiť aj iná osoba, ale pred jej prijatím musí byť oboznámená s podstatou obvinenia a so skutočnosťami, v ktorých sa nachádza dôvod väzby. Na dôvody, pre ktoré peňažná záruka môže pripadnúť štátu, musí sa obvinený a osoba, ktorá peňažnú záruku zložila, vopred upozorniť.

S poukazom na všetky vyššie uvedené skutočnosti, najmä vzhľadom na osobu obvineného [REDAKOVANÉ] a povahu spáchanej trestnej činnosti, pre ktorú je stíhaný v tomto trestnom konaní, sudkyňa pre prípravné konanie dospela k názoru, že obvineného je

nutné stíhať väzobne. Podľa názoru súdu pre dosiahnutie účelu väzby u obvineného, t.j. aby sa ním zabránilo hrozbám vyplývajúcim z väzobných dôvodov u obvineného, nie je dostatočným nahradenie väzby ani peňažnou zárukou, ani písomným sľubom a ani prevzatím záruky dôveryhodnej osoby - zamestnávateľa obvineného [REDAKOVANÉ] za ďalšie správanie obvineného, a to primárne vzhľadom na osobu obvineného, ako aj s prihliadnutím na charakter trestnej činnosti, ktorý sa obvinenému kladie za vinu. V tejto súvislosti sudkyňa pre prípravné konanie poukazuje na to, že obvinený trestnú činnosť pácha dlhodobo, opakovane, pričom ani uložené tresty a ich výkon u obvineného nevedli k jeho prevýchove a náprave (dokonca takýto účel si u obvineného nesplnil ani výkon nepodmienečného trestu odňatia slobody, ktorý bol obvinenému opakovane uložený). Čo sa týka žiadosti obvineného o nahradenie väzby peňažnou zárukou, práve všetky skutočnosti, ktoré celkom nepochybne dokumentujú existenciu väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. u obvineného, sklony k páchaniu násilnej trestnej činnosti zároveň vylučujú úvahy o nahradení väzby peňažnou zárukou v akejkoľvek výške, pretože riziko, že obvinený bude pokračovať, po prípadnom ponechaní na slobode, je príliš vysoké na to, aby bolo možné považovať prostriedok na nahradenie väzby za dostatočný, bez ohľadu na to, či by bola prípadná strata akejkoľvek finančnej čiastky pre obvineného citeľná. Z tohto dôvodu sudkyňa pre prípravné konanie ani nepovažovala za potrebné obvineného k ponúknutej peňažnej záruke vypočuť, a preto nepostupovala v zmysle § 81 Tr. por..

Rovnako nahradenie väzby písomným sľubom obvineného [REDAKOVANÉ], ako aj nahradenie väzby prevzatím záruky dôveryhodnej osoby sudkyňa pre prípravné konanie zamietla, nakoľko ich taktiež považuje za nedostatočné pre dosiahnutie účelu väzby u obvineného, aby viac nepokračoval v páchaní trestnej činnosti a aby neušiel alebo sa neskrýval, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, a to s poukazom na osobu obvineného a charakter trestnej činnosti, ktorej sa dopúšťa. Sudkyňa pre prípravné konanie ďalej poznamenáva, že písomný sľub obvineného pritom ostáva len v polohe formálneho vyhlásenia, že povedie riadny život, nedopustí sa trestnej činnosti a podrobí sa prípadným obmedzeniam. Dôveryhodná osoba ponúkajúca záruku ani len nenaznačuje, akým spôsobom by chcela zabrániť konaniu predpokladanému v ustanovení § 71 ods. 1. písm. a), c) Tr. por., len veľmi všeobecne uviedla, že keby bol obvinený náhodou predvolaný na súd,

tak by ho oslovil, aby sa dostavil a prípadné vzdialenie sa obvineného z miesta pobytu by oznámil polícii alebo prokuratúre. Sudkyňa pre prípravné konanie opätovne poukazuje na dôvody, pre ktoré obvineného vzala do väzby, podrobne vyššie uvedené.»

25. Z čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy možno vyvodíť základné právo na osobnú slobodu, ako aj zásadu, že pozbaviť niekoho osobnej slobody možno iba z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Ďalšie odseky čl. 17 ústavy uvádzajú konkrétne spôsoby pozbavenia, resp. obmedzenia osobnej slobody, ktoré za splnenia ustanovených podmienok sú prípustné. Jedným z týchto spôsobov je aj vzatie do väzby, resp. držanie vo väzbe v zmysle čl. 17 ods. 5 ústavy. Preto možno uviesť, že v prípade pozbavenia osobnej slobody vzatím do väzby, resp. držaním vo väzbe je okrem čl. 17 ods. 5 ústavy vždy dotknutý aj čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy (I. ÚS 220/04).

26. Povinnosť súdov vyplývajúca zo základného práva zaručeného v čl. 17 ods. 2 ústavy postupovať v prípade trestného stíhania obvinenej osoby a pozbavenia jej osobnej slobody väzbou „spôsobom, ktorý ustanoví zákon“, vyžaduje, aby procesný postup súdu konajúceho vo veci rešpektoval nielen ustanovenia všeobecne záväzných právnych predpisov s právnou silou zákona (v danom prípade predovšetkým Trestného poriadku), ale taktiež aj ustanovenia príslušných medzinárodných zmlúv, ktoré sú súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky a v zmysle čl. 7 ods. 5 a čl. 154c ods. 1 ústavy majú pred zákonom prednosť, ak poskytujú väčší štandard ochrany základných práv a slobôd. V týchto súvislostiach ústavný súd nad rámec sťažovateľom namietaného porušenia práva podľa čl. 17 ústavy poukazuje aj na to, že podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru má každý právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom... zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby pre účely predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní [písm. c)]. Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu

alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

27. V zmysle uvedených ústavných záruk osobnej slobody musí byť preto väzba chápaná ako výnimočný prostriedok zaistenia obvineného pre účely trestného konania v prípade zistenia skutočností ustanovených zákonom, ktoré odôvodňujú nevyhnutnosť jeho použitia v záujme včasného a náležitého objasnenia trestných činov a spravodlivého postihu ich páchatel'ov. Inými slovami, z citovaných článkov ústavy a dohovoru teda vyplýva, že je výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu nevinu výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe (Tóth c. Rakúsko, 1991).

28. Ústavný súd po ústavnom prieskume napadnutého rozhodnutia krajského súdu (a príslušnej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia okresného súdu, na ktorého dôvody poukazuje a stotožňuje sa s nimi aj krajský súd, pozn.) konštatuje, že z ich odôvodnenia vo vzťahu k zákonom predpokladaným dôvodom väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku, pre ktoré aj bol sťažovateľ obmedzený na osobnej slobode, nevyplýva nič, čo by signalizovalo arbitrárny alebo zjavne neopodstatnený výklad relevantnej zákonnej úpravy vo veci konajúcimi súdmi s dôsledkom porušenia práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy. Ústavný súd konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia Trestného poriadku podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov podporených vykonaným dokazovaním, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Zo záverov, ku ktorým dospel krajský súd pri posudzovaní podmienok väzby sťažovateľa v jeho trestnej veci, pritom nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení Trestného poriadku, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Naopak, krajský súd vo svetle záverov vyplývajúcich aj z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia okresného súdu adresne a dostatočne určito predostriera svoje skutkové závery

odôvodňujúce tak útekovú, ako aj preventívnu väzbu, jeho argumenty vyznievajú presvedčivo a podľa názoru ústavného súdu sú primeraným zdôvodnením potreby väzobného stíhania obvineného, tak ako to vyplýva aj z komentovaného znenia dohovoru k čl. 5 ods. 1 písm. c), podľa ktorého argumentum a simili „... zbavení svobody stěžovatele nemůže být vnímáno jako svévolné, jestliže vnitrostátní soud uvedl určité důvody pro pokračování vazby, ledaže by uváděné důvody byly mimořádně lakonické a bez jakéhokoli odkazu na ustanovení zákona, které by zbavení stěžovatele svobody dovolovalo [viz Khudoyorov proti Rusku, rozsudek, 8. 11. 2005, č. 6847/02, § 131 a 157, srov. Těž Miminoshvili proti Rusku, rozsudek, 28. 6. 2011, č. 20197/03, § 69]. (Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M.: Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. 1. vydanie: Praha: C. H. Beck 2012.)“.

Samotná judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v zásade identifikovala štyri potencionálne dôvody väzby sťažovateľa ako prostriedku jeho obmedzenia osobnej slobody v trestnom konaní (Khodorkovskiy c. Rusko z 31. mája 2011), medzi ktoré zaradila aj nebezpečenstvo úteku (Stägmüller c. Rakúsko z 10. novembra 1969) a riziko páchania ďalších trestných činov (Matznetter c. Rakúsko z 10. novembra 1969), ktoré boli uplatnené aj v prípade sťažovateľa. Ústavný súd ďalej konštatuje, že krajský súd svojím napadnutým rozhodnutím v sťažnostnom konaní podporil napadnuté rozhodnutie okresného súdu o vzatí sťažovateľa do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku. Vychádzal pritom z návrhu Okresnej prokuratúry Žilina sp. zn. 4 Pv 53/14/5511 z 2. februára 2014. Úvahy sťažovateľa o porušení § 2 ods. 12 Trestného poriadku (pozri body 3.2.1 a 3.2.2), vníma ústavný súd ako tendenčné. K podobnému záveru došiel ústavný súd aj pri zhodnotení ďalších sťažovateľových úvah, ktoré mali byť obsahom argumentácie okresného súdu a podľa ktorých „... *existuje obava, že sťažovateľ sa bude vyhýbať, aby sa vyhol trestu... Argumentum a minori (hrozba vysokého trestu) ad maius (hrozba trestu) v tomto konaní neprichádza do úvahy*“ (pozri bod 3.2.3), sú dezinterpretáciou obsahu napadnutého rozhodnutia súdu. Okresný súd vymedzil dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku jeho zákonným pomenovaním a na podporu svojich záverov poukázal na ďalšie vedené trestné konania, ako aj na to, že v prípade sťažovateľa zlyhala preventívna a výchovná funkcia trestu odňatia slobody, ktorý mu bol v predchádzajúcom období uložený. V konfrontácii s úvahami sťažovateľa

týkajúcich sa hrozby výšky trestnoprávnej sankcie sa ústavnému súdu žiada poznamenať, že samotná judikatúra ESLP uznáva závažnosť trestného činu a s ním spojenú závažnosť hrozacej trestnoprávnej sankcie za potencionálne spôsobilú skutočnosť na pozbavenie osobnej slobody, avšak len na určité časové obdobie, po uplynutí ktorej je významnou podpornou skutočnosťou pri zdôvodnení pretrvávajúcej väzby.

29. Z judikatúry ESLP ďalej vyplýva, že požiadavky zabezpečenia kontradiktórnej povahy konania a rešpektovania „princípu rovnosti zbraní“ predstavujú základné procesné garancie („fundamental guarantees of procedure“) uplatniteľné vo veciach týkajúcich sa pozbavenia osobnej slobody (Sanches — Reisse c. Švajčiarsko z 21. októbra 1986, Reinprecht c. Rakúsko z 15. novembra 2005). Vždy musia byť zaručené kontradiktórnosť konania a rovnosť zbraní (Nikolova c. Bulharsko z 25. marca 1999). Povinnosťou všeobecných súdov je teda umožniť obvinenému uplatnenie práva na obhajobu tak, aby sa zachoval jeho reálny obsah a zmysel. Inak by totiž toto právo nebolo možné považovať za reálne, ale iba za teoretické, resp. iluzórne. Výklad príslušných ustanovení dotknutých právnych predpisov musí byť preto taký, aby uplatnenie práva na obhajobu v konaní o väzbe sa obvinenému reálne umožnilo. V rámci sťažovateľom namietaného postupu orgánov činných v trestnom konaní s dôsledkom porušenia jeho obhajobných práv ústavný súd konštatuje, že nezistil, aby v postupe všeobecných súdov rozhodujúcich o väzbe sťažovateľa absentovali/neboli prítomné výhrady/námietky sťažovateľa nielen voči jeho obmedzeniu na osobnej slobode, ale aj voči nedôvodnosti trestného stíhania vedeného voči jeho osobe. Inými slovami, ústavný súd nezistil, aby sťažovateľovi bola postupom súdov odopretá možnosť predložiť svoje argumenty proti svojmu trestnému stíhaniu vrátane dôvodov vylučujúcich jeho väzbu z jeho uhla pohľadu.

30. Ústavný súd vo vzťahu k odôvodnenosti podozrenia pri vznesení obvinenia vo svojej judikatúre uviedol, že Trestný poriadok (ako zákon, na ktorý poukazuje ústava vo svojom čl. 17 ods. 2) nevyžaduje, aby existencia dôvodného podozrenia zo spáchania trestného činu bola podložená aj zodpovedajúcimi dôkazmi proti obvinenému. Pri rozhodovaní o väzbe postačuje dostatočne preukázať podozrenie, že obvinený spáchal

skutok, ktorým naplnil znaky skutkovej podstaty príslušného trestného činu. Dôvodné podozrenie teda predpokladá existenciu faktov alebo informácií, ktoré by objektívnemu pozorovateľovi umožnili úsudok o tom, že konkrétna osoba mohla spáchať trestný čin, pričom jeho dôvodnosť závisí vždy od všetkých okolností každého konkrétneho prípadu (Fox, Cambell a Hartley c. Veľká Británia z 30. augusta 1990). V tejto súvislosti je, naopak, potrebné zdôrazniť, že až po vznesení obvinenia sa v rozhodujúcej miere otvára priestor na dokazovanie v prípravnom konaní, v dôsledku čoho sa dôvodnosť vzneseného obvinenia postupne „odkrýva“ (t. j. buď potvrdzuje, alebo vyvracia) práve dokazovaním, tak ako to vyplýva aj z komentovaného znenia dohovoru: „Skutečnosti, ktoré vyvolaly podezrení, nemusejí byť téhož stupne ako ty, ktoré jsou nutné k odůvodnění odsouzení nebo byť jen ke vznesení obvinění [viz Murray proti Spojenému království, rozsudek velkého senátu, 28. 10. 1994, č. 14310/88, § 55, srov. též Khodorkovskiy proti Rusku, rozsudek, 31. 5. 2011, č. 5829/04, § 189] /... skutečnosti, na nichž se podezření zakládá, však nemohou být stejné úrovně jako skutečnosti potřebné k odůvodnění odsouzení, nebo i k podání obžaloby, což je předmětem až další fáze trestního řízení [Krejčíř proti České republice, rozsudek, 26. 3. 2009, č. 39298/04 a č. 8723/05, § 75,] (Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M.: Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. 1. vydanie: Praha: C. H. Beck 2012.)“. Samotné dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku rátajú s existenciou takéhoto dokazovania počas prípravného konania (m. m. IV. ÚS 383/04, IV. ÚS 217/2013). Dôkazom extenzívneho výkladu materiálnych podmienok väzby je postup krajského súdu, ktorý zohľadnil/prihliadal len na výpovede tých svedkov, ktorí boli vypočutí kontradiktórne: *„Výpovede svedkov, ktoré neboli vykonané kontradiktórne, je možné použiť pre vznesenie obvinenia, resp. podanie obžaloby, ale nemožno z nich vychádzať pri skúmaní materiálnych podmienok väzby... Krajský súd pri hodnotení väzobných dôvodov obvineného preto vychádzal iba z výpovedí, ktoré boli vykonané kontradiktórne, t. j. dňa 1.2.2014.“* Týmto postupom krajský súd konal v súlade s judikatúrou ESLP, podľa ktorej nedostatok pri uplatňovaní niektorých zo záruk spravodlivého súdneho konania, napr. na prvostupňovom súde, môže byť korigovaný konaním na druhostupňovom súde (Le Compte, Van Leuven a De Meyere z 23. júna 1981, Adolf c. Rakúsko z 26. marca 1982, Feldbrugge c. Holandsko z 29. mája 1986).

31. Doplnením už citovaných úvah a v konfrontácii s právnym názorom sťažovateľa, ktorý nesúhlasí „... s názorom súdu pre prípravné konanie, podľa ktorého nezrovnalosti a rozpory sa musia vyriešiť v priebehu prípravného konania“, ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, z ktorej vyplýva, že trestné konanie od svojho začiatku až po jeho koniec je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07, I. ÚS 314/09, IV. ÚS 166/2010). Ústavný súd zastáva názor, že nie je iba jeho povinnosťou ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Túto povinnosť majú napr. všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti (III. ÚS 79/02), prípadne iné orgány verejnej moci na to určené. Ústavné súdnictvo a právomoc ústavného súdu sú teda vybudované predovšetkým na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, v ktorých protiústavnosť nemožno napraviť iným spôsobom, teda predovšetkým procesnými prostriedkami vyplývajúcimi z príslušných procesných noriem, akou Trestný poriadok nepochybne je. Navyše je nutné skonštatovať, že aj samotné vyšetrowanie v predmetnej trestnej veci nie je skončené a postavenie sťažovateľa ako strany trestného konania mu už v rámci prípravného konania dáva postavenie a tomu korešpondujúcu plnú potenciú aktívne zasahovať do objasňovania skutkovo relevantných okolností a skutočností mu za vinu kladených. Otázka dôvodnosti vznesenia obvinenia je predmetom celého trestného konania a ústavnému súdu v tejto súvislosti náleží zaoberať sa otázkou ochrany základných práv a slobôd zásadne až po jeho skončení, teda po vyčerpaní všetkých procesných prostriedkov, ktoré obvinenému/obžalovanému Trestný poriadok poskytuje (III. ÚS 75/05, III. ÚS 109/05, II. ÚS 294/06).

32. Na základe uvedených skutočností a dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu krajského súdu, ako aj s prihliadnutím na svoju judikatúru, podľa ktorej možno za zjavne neopodstatnenú sťažnosť považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. IV. ÚS 66/02, III. ÚS 263/03, III. ÚS 77/05, III. ÚS 198/07), ústavný súd sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd nemohol zaoberať ďalšími návrhmi sťažovateľa na ochranu ústavnosti, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. januára 2015